Servië is door en door corrupt en wordt geleid door een drugsmaffia. Dat kan de EU niet langer tolereren.

Posted on 22 augustus 2026 by Wim Groot

Door Wim Groot en Jelena Arsenijevic*

Servië is het op een na corruptste land van Europa. Op de ranglijst van meest corrupte landen van Transparancy International scoort van de Europese landen alleen Rusland slechter. Ook wereldwijd hoort Servië tot de meest corrupte landen. Van de 181 landen op de lijst staat Servië op plaats 116.

Corruptie en armoede gaan vaak samen. Servië is niet het armste Balkanland – kandidaat-EU-landen als Albanië, Bosnië en Herzegovina en Noord-Macedonië zijn armer – maar het inkomen per hoofd van de bevolking in Servië is minder dan een kwart van dat in Nederland.

Steun van Rusland en China

Corrupte regimes zoeken vaak steun en samenwerking met andere corrupte regimes. Servië is traditioneel een bondgenoot van Rusland. In de oorlog die Rusland tegen Oekraïne voert, probeert de Servische president Vucic te laveren tussen beide partijen om er zelf beter van te worden. Zo was twee weken geleden president Zelensky van Oekraïne in Servië om wapens te kopen. De sympathie van Vucic ligt echter bij Poetin. Zo onthulde de *New York Times* vorige week dat Moldavische infiltranten – betaald door Rusland – in Servië werden getraind om de democratische verkiezingen in Moldavië te ondermijnen.

Voor steeds meer corrupte regimes is niet Rusland maar China de belangrijkste bondgenoot. Zo ook in Servië. China bood hulp bij de aanleg van de Milos de Grote-snelweg van Belgrado naar het zuiden. Op elk viaduct, brug en tunnel staat in grote letters 'made with aid from China' in het Engels en Chinees.

De samenwerking met China verloopt niet altijd vlekkeloos. Onlangs opende de Servische president Vucic een door China aangelegde tunnel in de verbindingsweg tussen Servië en Montenegro. De constructie van de tunnel was echter zo instabiel dat de kans op instorting reëel is. De Servische president reageerde daarop met de aankondiging dat er permanent een ambulance bij de uitgang van de tunnel zou worden neergezet voor het geval de tunnel zou instorten. De Chinese hulp heeft wel een prijs. China verwerft er politieke invloed mee en toegang tot zeldzame aardmetalen zoals goud.

In november 2024 stortte de overkapping van het treinstation in de Noord-Servische stad Novi Sad in. Hierbij kwamen 16 mensen om het leven. Het treinstation was kort ervoor door Chinese aannemers gerenoveerd. De constructiefouten bij de renovatie van het station worden algemeen toegeschreven aan corruptie bij de aanbesteding van het project. Dit incident leidde tot een uitbarsting van woede onder de Servische bevolking tegen het corrupte regime van president Vucic. Dit vormde het begin van de studentenprotesten die tot de dag van vandaag aanhouden.

Een zwart gat op de Balkan

Corruptie bij de aanbesteding van publieke werken is niet het enige. De coterie

rondom president Vucic wordt er ook van verdacht een belangrijke rol te spelen in de internationale drugshandel. De rechtstaat is onder Vucic uitgehold. Benoemingen van rechters, universiteitsbestuurders en andere kernposities in het maatschappelijke middenveld zijn gepolitiseerd en worden toebedeeld aan Vucic-vertrouwelingen. Zelfs artsen die niet bereid zijn zich aan te sluiten bij Vucic' partij worden ontslagen. Leden van de politieke partij van Vucic, de Servische Progressieve Partij, krijgen lucratieve baantjes bij de overheid, waar ze betaald krijgen zonder er veel voor te hoeven doen. Een van de gevolgen daarvan is dat de gemeentelijke vuilophaaldienst vrijwel niet meer werkt en het land zichtbaar vervuilt.

Servië is een zwart gat op de Balkan geworden. Omringende landen als Bulgarije, Roemenië, Montenegro, Noord-Macedonië en Albanië hebben vooruitgang geboekt in de aanpak van corruptie. Montenegro en Albanië zijn op weg naar EU-lidmaatschap. Servië beweegt zich in een omgekeerde richting.

Een bunkermentaliteit

Vucic probeert ook waar mogelijk buurlanden zoals Montenegro te destabiliseren. Vlak voor de EU-Westelijke Balkan-top van regeringsleiders in de Montenegrijnse stad Tivat afgelopen juni stuurde Vucic een vliegtuig met maffiosi naar de stad om daar voor ongeregeldheden te zorgen en daarmee de EU-bijeenkomst te verstoren. Binnen Servië creëert hij een bunkermentaliteit door het narratief te verspreiden dat de omliggende landen de traditionele Servische waarden en normen haten en Servië willen vernietigen, vergelijkbaar met de traditionele waarden die Poetin zegt te verdedigen met de inval in Oekraïne.

Door de aanhoudende studentprotesten hebben veel mensen met leidende posities in het overheidsapparaat die aanvankelijk Vucic steunden, zich tegen hem gekeerd. De meest prominente daarvan is de rector van de universiteit van Belgrado, Vladan Djokic. Ook een aantal rechters en officieren van justitie hebben zich tegen hem en het harde optreden tegen de demonstrerende studenten gekeerd. Het Vucic-regime schildert deze mensen in de media af als verraders, oplichters en homoseksuelen. In de traditionele waarden die Vucic aanhangt, is geen plaats voor homoseksualiteit. Demonstranten en hun supporters worden aangeduid als 'blokkeerders', mensen die straten versperren met hun protesten maar ook de welvaart van Servië onder Vucic in de weg staan.

Europa doet weinig of niets

Onder de voortdurende druk van de protesten heeft Vucic inmiddels vervroegde verkiezingen aangekondigd. Bij eerlijke verkiezingen is de kans groot dat hij daarbij geen meerderheid haalt. Hij doet er alles aan om dat te voorkomen. Zo heeft hij de de onafhankelijke media-organisaties N1, Nova S en Danas die kritisch over hem berichten, overgenomen. De Duitse regering bevestigde onlangs dat Duitse politieke adviseurs werkzaam zijn voor Vucic. Het meest waarschijnlijke is dat hij, net als bij vorige verkiezingen, massaal burgers uit Republika srpska in Bosnië en Herzegovina naar Servië laat komen om tegen betaling op hem te stemmen.

De rest van de Europa kijkt er naar en doet weinig tot niets. Zolang Servië niet, zoals in het verleden, een bedreiging voor zijn buurlanden vormt, vindt Europa het al lang best. De EU probeert Vucic te vriend te houden en te voorkomen dat hij volledig in het kamp van Rusland en China belandt.

Een voorbeeld is een EU-gefinancierd project om het belastingsysteem in Servië te herzien, waardoor het minder makkelijk zou moeten worden om belastingen te ontwijken en ontduiken. Officieel steunt Vucic dit project. In de praktijk probeert hij van alles om het te saboteren. De reden hiervoor is dat belastingvrijstelling een middel voor Vucic is om loyalisten te belonen. Mensen die hem steunen hoeven simpelweg geen belasting te betalen. Met een transparant en deugdelijk systeem van het ophalen van belastingen zou dat niet langer mogelijk zijn.

De EU moet democratische krachten steunen

Het wordt tijd dat de EU haar beleid wijzigt. In een land dat wordt omringd door (aankomende) EU-landen is geen plek voor een autoritaire staat die wordt geleid door een drugsmaffia. Een staat die steeds meer afhankelijk wordt van andere kleptocratische en autoritaire staten als Rusland en China. Er is een kans dat bij de komende verkiezingen – waarvan de datum door Vucic overigens keer op keer wordt uitgesteld – een pro-Europese en anti-corruptieregering krijgt. De EU moet meer doen om de democratische krachten in Servië te steunen en niet langer wegkijken bij de corruptie en de ondermijning van de rechtstaat.

* ***Dr. Jelena Arsenijevic*** *is assistant professor aan de Utrecht School of Economics van de Universiteit Utrecht.*

***Wynia's Week** brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*